

Szerkesztői iroda:
N.-Enyeden, várszög-utca
hová
a lap szellemi részét illető közle-
mények küldendők.

Kiadó hivatal:
POLLÁK MÓR KÖNYVNYOMDÁJA.
hová a hirdetések s előfizetések
bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelen minden vasár-
napon egy nagy íven.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.
Helyben házhoz hordva, vagy
vidékre postán küldve:

Egész évre	4 frt.
Fél	2 "
Negyed	1 "

HIRDETMEÉNYEK DIJA:
3 hasábos petit sorért, vagy ennek
helyéért 5 kr. Bélyegdíj külön 30 kr.
Nyitlár sora 15 kr.

HETI SZEMLE.

Az országgyűlés, miután a védtörvény módosítására vonatkozó javaslatot márcz. 23-án tartott ülésében 191 szavazattal 113 ellenében elfogadta, azonnal annak részletes tárgyalására tért át, mely szintén erős vitákra szolgáltatott alkalmat. Azon szakaszról, mely az egy évi önkéntesek szolgálati idejét és helyét szabályozza, Szilágyi Dezső indítványozza, hogy az egy évi önkéntesek az ujoncz jutalék arányában osztassanak meg a közös hadsereg és a honvédség között. Elénk vita után ezen javaslat 75 szótöbbséggel elvetetett. Hasonló sorsban részesültek az ellenzék által a többi szakaszok módosítása iránt benyújtott javaslatok is. Végül a nagyfentosságú törvényjavaslat a márcz. 28-án tartott ülésben részleteiben is tárgyalatván, ugyanazon ülésben letárgyalatik és elfogadtatik a duna-hajózási pót-egyezményről szóló javaslat is.

A márczius 29-én tartott ülésben, az elnök meleg hangon értesíti a képviselőházat Simonyi Ernőnek, ki 1868. óta folyton igen kiváló tagja volt a magyar törvényhozásnak, márczius 28-án Abazsiában történt elhunytáról, mely elnöki jelentést a ház általános részvétellel vesz tudomásul s egyszersmind jegyzőkönyvileg is kifejezést ad fájdalomának s magát küldöttségileg kégvlseltetni elhatározza.

Ezután a fieme- és nyugot-európai kikötők közti tengeri hajózásról, továbbá a mozgósítás esetén behívott tartalékosok családjainak segélyezéséről szóló törvényjavaslatok vita nélkül elfogadtatván, a közigazgatási bizottságokban alkalmazandó közgazdasági előadó alkalmazásáról szóló törvényjavaslat felett élénk vita fejlődik ki. Végül ez a törvényjavaslat is elfogadtatik; elfogadtatnak: a Szeged és területén eszközlendő kisajátítások, a szerb hajózási szerződésről szóló törvényjavaslatok. — Jelenleg a határvám feleslegről törvényjavaslat tárgyalása van napi renden.

Az országos bizottságok üléseiből érdekes eseményről értesíthetjük olvasóinkat. Ugyanis: a középiskolai törvényjavaslat tárgyalására kiküldött bizottság márcz. 22-én tartott ülésében ezen törvényjavaslatot megbuktatta.

A tisztviselők minősítéséről szóló törvényjavaslat tárgyalására kiküldött országos bizottság márcz. 25-én gróf Péchy Manó elnöklete alatt

tartott ülésében, melyben maga a miniszterelnök, Tisza Kálmán, is részt vett, a szóban forgó törvényjavaslatot elfogadta. Ez alkalommal élénk eszmecsere folyt az állami kinevezés behozatala vagy a választási rendszer további fenntartásának, továbbá a közigazgatási tisztviselők qualificatioja természetének kérdése felett, ugyszintén a felett is, hogy az eddigi államtudományi vizsga rendszer mi módon hozassék összhangba a tisztviselői qualificatio megszerezhetése végett teendő vizsgák természetével.

Ezen kérdésre vonatkozólag elfogadtatik bizottsági előadó Dárday Sándornak azon javaslata, hogy a közoktatásiügyi miniszter utasítások oda, miszerint rendeletileg intézkedjék az államtudományi államvizsga jelenleg életben levő rendszerének oly módoni módosítása iránt, hogy annak keretében a közig. tisztviselők qualificatioja megszerezhetése végett teendő vizsgarendszer is beilljék.

A bizottsági tárgyalásból következtetve el lehetünk készülvé arra, hogy az állami kinevezések életbeléptetése a közig. tisztviselőket illetőleg is, vagy a megyei választási rendszernek továbbra fentartása felett a törvényjavaslat országgyűlésileg leendő tárgyalása alkalmával erős pártok fognak egymással szembe állani s alig előre látható, hogy a kérdés annak idejében mely irányban nyerend megoldást.

Az országos bizottságról lévén szó, nem melőzhetjük annak fölemlítését, hogy törvényhozásunk a fiemei függő kérdések megoldása iránt márcz. 25-én tartott ülésében egy fontos lépést tett előre, a menyinyben ezen kérdés megoldásának előkészítésére egy bizottságot küldött ki és ennek tagjaiul Vizolyi Gusztáv, Falk Miksa és Eber Nándor képviselőket választotta meg.

A delegációk április 15-ére hivattak össze rendkívüli ülészsakra Bécsbe. Ezen ülészsak hirszerint 10—11 napra terjed, mely idő alatt az országgyűlés szünetelni fog.

A harcztérről ujabban olyan esemény híre nem érkezett, mely a fölemlítésre méltó lenne. Kisebb csatározások naponkint fordulnak elő csapataink és a sziklák között barangoló kisebb fölkelő bandák között, mely csatározások rendszeren ez utóbbiak szétszórásával végződnek. — Általán

ugylátszik, hogy a fölkelés célja most már elvesztette a szabadságért való küzdelem jellegét s tisztán a rablás és fosztogatás jellegét öltötte magára. Valószínű, miként azon szerencsétlen tartományok ezen bandáktól is mielőbb meg fognak tisztíttatni és a nyugalom s rend ott is helyre fog állani. — Ugyanis híre jár, hogy b. Jovanovics tábornok legközelebről ismét egy általános támadást intézend a fölkelők ellen, mely támadás hogy a fölkelés teljes leverését eredményezendi, az iránt nem igen foroghat fenn kétség.

A beállott tavasz enyhe légkörében békés hírek szárnyalnak. A fák korán fakadó rügyeivel együtt az európai béke ez évbeni megmaradása reményének rügyei is fakadoznak. Az irányadó szerepet vívó európai államok egymáshoz viszonyainak jelenlegi állapotából lehetséges reményt merítenünk, miszerint, a kard ez évben hüvelyében maradand és harezi zaj nem fogja az anyagi és szellemi téren forgoló munkásokat foglalkozásukban zavarni. Eziranti reményünk alapos volta mellett bizonyítanak a következő külföldi hírek. III. Sándor császár Vilmos német császár születése 85-ik évfordulója alkalmából gacsinaí czári palotájában fényes lakomát rendezett és ugyanakkor nemcsak hogy meleg hangu felköszöntőt mondott az öreg császár egészségére és hosszú életére, hanem egyszersmind táviratilag is üdvözölte az ünnepelet, mire Vilmos császár hasonló hangu választ küldvén, reményét fejezi ki, miszerint a béke Európában meg fog szilárdulni. S hogy az orosz és német állam közötti feszült viszony valóban javult, erre onnan is lehet következtetni, hogy lapjaik fenyegető hangjaikkal kölcsönösen alább hagytak. Továbbá: Sándor császár igyekszik az osztrák-magyar monarchiával is helyre hozni azt, mit nagyszáju tábornokai és államczíriai elrontottak. E célból, hir szerint, okvetetlenül találkozni akar Ferencz József osztrák császár és magyar királlyal minél előbb s állítólag ezen császári találkozás utjának egyengetése miatt utazott Bécsbe Vladimir nagyherceg is. — Gambetta, kit a francia köztársaság háboru pártja fejének tekintenek, készül Franciaországot hosszabb időre odahagyni és Angliába utazni. Sőt még az a hir is tartja magát, hogy a szultán ez évben meg fogja látogatni a czárt. Ezen béke hírek mellett még azt is fel lehet hozni, hogy az aldunai ha-

TÁRCZA.

DALOK IDÁHOZ.

I.

Néma csendes éjszakákon
A csillagok ha ragyognak
S virág öln, harmatgyöngyben
Méla fénye rezg a holdnak,

Bűvös álomtól lepetten
Szebb hazába hogyha szállok:
Égi üdvöm, gyöngyvirágom
Ott is csak reád találok.

II.

Tüzes szemed mosolyával
Elűzéd őh! azt a telet,
Mely oly régtől borongott már
Az én beteg szívem felett.

Kiapasztád bánat-könyim
Tengerét, egész fenékg,
Hol szerelmem, mint Keletnek
Drága gyöngye, úgy fehérlík.

S fölbresztéd álmaiból
Szívem egy szebb kikeletre,

A hol minden mosolyodra
Kinyílik egy virág' kelyhe.

III.

Szívöl sajnálom a virágot
Hahogy korán lehűll;
Ha még a vig danával eltelt
Tavaszt sem élte túl.

Vajjon ha én előbb halok meg,
Miként te szívem kedvese,
Sajnálátodban, mondjad, értem
Egy bánat könyet ejtesz-e?

— 1881. —

Cserkesz.

Enyed pusztulása 1704-ben.

Megint egy szomorú képet tárunk fel olvasóink szeméi előtt, föllebbente városunk multjának anynyi gyászos eseményre boruló fényolát. E kép tárgya ép oly gyászos esemény, mint a mely legutóbb érte a forradalom alkalmával e várost, de ezt aggodalom nélkül idézhetjük föl, mert a kik ennek tanui és részesei voltak, azoknak az emlékezés nem fáj többé, azok szenvedélye már rég kihalt a sirok mélyében porladó szivekkel! . . . Nekünk pedig a multak eseményei tanulságnul szolgálhatnak, mi őseink nagy küzdelmeiből életünk bajai és csapásainak férfias hordozására erőt és kitartást meríthetünk. —

Virágvasárnapon, 1704-ben, márczius 13-án érte városunkat a csapás, melynek ma tartjuk meg egyházainkban szokásos évfordulati emlékünnepeit, s melynek történetét röviden a következőkbe foglaljuk össze.
Az 1703-dik évben kitört Rákóczy-forradalom fo-

lyamában Rákóczy egyik vezére, Toroczkaí István Enyedet megszállván, ennek — Rabutin császári hadvezérnek korábban már hűségesküt tett — lakóit a fejedelem iránti hűségre megesketvén, tovább vonult. Toroczkaí Enyeden hátrahagyott tisztviselője Rabutin egyik kémét, egy ács-mestert, elfogatván Toroczkaíhoz küldte M.-Bogátra, ki azt, orrát levágtatván, szabadon bocsátá. — Rabutin kémjének csúfos megsonkításán haragra gyúlva báró Tige nevű ezredesét az ártatlan Enyed ellen indította, hogy azt — példaadás képpen — földig rombolja.

Tige (Tis) ezredével s nagy számu oláh és száz felkelővel éjjel elindulva, virágvasárnapján reggel 8 órakor Enyedre tör. csapatai a várkastélyt, hová a lakosság menekült, körülözlökik.

Toroczkaíktól a kért és várva-várt segély nem érkezvén meg, a várkastélyba szorult és kellő ellentállásra már csak a kastély falai gyöngye voltánál fogva is képtelen lakosság Pápai Páriz Ferencz, Kolozsvári István tanárok, Csapai András, Bojesi András református és Kramer János luth. papok vezetése alatt küldöttséget indítanak Tigehez kegyelemért; Tige azonban csak annyit ígér, hogy a tanoda udvarára vonulónak nem lesz bántódásuk.

Ez ígélet sem lett megtartva. A kastély épületei, templomok, tornyok, a tanoda, sőt csaknem az egész város fölégettett. A menekülők egy része az Órhegyen védelmi állást foglalt el s köztük a diákság is.

Több mint két százan estek el és gyilkoltattak le, köztük Szalaci István gyógyszerész, Kézdivásárhelyi Péter kántor, Ferencz Péter egyházi. A város anynyira elpusztított, hogy a lakosság Toroczkaíon volt kénytelen hajlékot keresni, hol a tanuló ifjuság a „Székelykő” barlangjaiba vonult, melyben a hagyomány szerint előadások is tartattak.

Az elesettek az Órhegy alatti dombon lettek eltemetve, és sírjok fölé Püspöki Péter főbíró kápolnát emeltetett oly föltétellel, hogy őt is oda temessék s a főtano-dának e kápolnaszerű emlékre gondja legyen. (A kápolna nincs többé!)

kinevezés végett. A kir. ügyész jelentése szerint egy a törvényszéki, mint a járási börtönökben a rend és élelmezés kifogástalan. A hó végén a börtönökben volt összesen 108 elítelt és 74 vizsgálat alatti fogoly.

A n.-szabeni kir. postaigazgatóság nem véltén szükségesnek Csora községének az alvinczi postahivatal körébe való csatolását, felvilágosításul adatott, hogy ezt adminisztratív tekintetek kívánják. Végül dr. Magyar Károly főorvos terjeszté elő jelentését, mely szerint az egészségügyi állapot — mint országszerte — úgy itt is kedvező volt a himlő-járvány miatt.

Több tárgy nem lévén — a gyűlés eloszlott.

A „Deutscher Schulverein“ ellen.

Szerencsétlen szerencsénkre — úgy látszik — e tárgyra állandó rovatot tarthatunk fenn addig, míg meg nem szűnnek a híres egyesület törekvései.

Múlt hó 26-án a temesvári német származású polgárok gyűlést tartottak, hol a szakadó eső s csipős szél dacára száz meg száz hazafias szellemű polgár jelent meg. A gyűlés Babuschnig Agostot elnöké, Steiner Károlyt alelnöké, Roth Nándort és Strasser Albertet jegyzőkké választotta. Az egyöntetű tanácskozás eredménye egy egyhangulag elfogadott „Határozat“ volt, mely rámutatva a „Deutscher Schulverein“ jogtalan, indokolatlan és abszurd állításaira valamint érzélatos törekvéseire, e határozatot mondja ki:

„Mindezek folytán Temesvár sz. kir. város német származású polgársága ezennel ünnepélyesen kijelenti, hogy a berlini Allgem. Deutscher Schulverein felhívásában foglalt teljesen alaptalan, indokolatlan és a magyarországi viszonyokkal határozott ellentétben levő állításokat és segélyajánlatokat hivatlan és a magyarországi német származású honpolgárok által sohasem kérelmezett alakoskodó önteltségének tekintti, annál is inkább, minthogy Temesvár város német származású polgárai magukat kizárólag magyar honpolgároknak tekintik, és segélyajánlatot soha senki másától, mint magyar testvérektől, se nem kérnek, sem el nem fogadják.

Ez okból a külföldtől származó minden néven nevezendő segélyt, vagy mentő ajánlatot a meghatározott tabban visszautasítanak és olyannak tekintik, a mi szabad önelhatározási jogukat a legérzékenyebben sérti. A német származású magyar polgárok az egész országban és különösen Temesvárott a magyar nemzet kiegészítő részének tekintik magukat.

S valamint előbbi időkben származásukra való tekintet nélkül a harcztéren véres csatákban készségesen küzdöttek Magyarország jogaiért, és szabadságaért, úgy jövőre is a jóllet és kultúra békés küzdelmeiben a haza többi polgáraihoz óhajtanak tartozni.

És valamint a német származású magyar polgárok sohasem volt aspirációjuk az, hogy külön nemzeti-séget alkossanak, aként most erőlyesen tiltakoznak az ellen, hogy jövőre bárki olyanoknak tekintse; miért is bárminő és bárhonnán származó, a magyar nemzeti törvényhozás ellen intézett megtámadást, mint ő ellenük is intézett tekintik.

Az ilyeneket, mint gyűlöletes rágalmaszásokokat a legkomolyabban visszautasítják, azon meggyőződéssel lévén, hogy nem is származhatnak becsületes érzelmű német származású magyar honpolgároktól, hanem legfeljebb hazafini kötelességükről megtelepedő egyénektől, kikkel bármely néven nevezendő érzelem — vagy cselekmény — közösségbe hozhatni, mint a német származású magyar honpolgárok hazafias önértetét és becsületét legmelyebben sértő tényt kell tekinteni, miért is azt a meghatározottabban és legerélyesebben visszautasítják.

E mozgalmak után jöttek — s bizonynyal jönni fognak még — hasonlók. Téténnyben is népgyűlés volt a múlt héten, hol egyhangulag elfogadták a délmagyarországi németek által hozott határozatot, határozottan visszautasítva a Schulverein bárminemű beavatkozását.

Torontál megye német ajku polgárai szintén óriási népgyűlést tartanak s erőlyesen tiltakoznak amaz egy-let ellen.

Kijelentettük volt már lapunk hasábjain, hogy bizunk s bizunk német ajku magyar honfitársaink hazafias érzületében, kijelentettük, hogy van rá okunk, de mégis jól esik tapasztalunk, hogy német közsegeink — nagyobbak, kisebbek egyaránt — nem késnek kifejezést adni önkényt azon hazafias, őszinte érzelmeiknek, melyek legfrappansabb bizonyítékul szolgálhatnak arra nézve, hogy a nagy Schulvereinnek nagy garral megindított mozgalmi mindenütt csúfos hajótörést szenvednek.

VIDÉKI LEVÉL.

Abrudbánya márcz. 28. 1882.

Tisztelt szerkesztő úr!

Beesés lapjának múlt számában Abrudbányai aláírással egy közlemény jelent meg, melyet részint a magam igazolása, részint az ügy érdekében kötelességemnek tartok helyreigazítani.

Szerény magam vagyok azon többszöri felemlítés szerencsésében részesített Dr. N. K. városi főorvos; a kinek véleményét nevezett levelező, kit álneve daczára is igen jól ismerem, kíméletlenül ránczígálja, sőt karakter dolgában is megtámadja, ajánlván egyúttal a t. megyei bizottsági tagoknak, hogy mellőzzék azt és reá hallgatva a helybeli második gyógyszer-tár szavazzák meg.

Én csak hiven, becsületesen kötelességemet teljesítem, midőn mint főorvos városunk közegészségi ügyeibe vágó kérdésben, egy második gyógyszer-tár szükségessége kérdésében véleményt adtam. Ezen vélemény az e tárgyra vonatkozó irományok közt van, tehát a megyei rendes tavaszi közgyűlésen megtekinthető lévén, ennek ismétlése nem bocsátkozom, csak utólag is nyilvánosan, abrudbányai levelezőnk nagy öröme, azon véleményemnek

adok kifejezést, hogy Abrudbánya városában egy második gyógyszer-tár felállítására merőben szükségtelen, felesleges.

Ezt tenni kötelességem; a dolgok folyamával aztán nem törődöm, mert utóvégre reám nézve mindegy akár-hány gyógytár van Abrudbányán, csak jól berendezve és pontosan vezetve legyen. Abrudbányai levelezőnek azonban nagy oka van folytonosan ágítani ezen ügy mellett, mert „előcsahos“ szerepét és állását veszélyeztetve és megingatva találán, ha ezen második gyógyszer-tár, mit ő pártoltjának határozottan megígért (risum teneatis!) nem engedélyeztetnék. Már pedig ezen, csakugyan teljesen magán érdek nem épen elég fontos érv arra nézve, hogy csak kis városban, akár szükséges, akár nem, egy második gyógyszer-tár okvetetlen felállításék.

Álnevi levelezőnek azon gyanúsítását, hogy engem rokonai érdekek vezettek volna ama rettegett véleményem adásában, határozottan léha koholmányoknak nyilvánítom. Számadatait pedig, mikkel a maga valódiságára igyekszik szállítani véleményemet (hm! hm!) légből kapottaknak állítom, mert nem igazak. A régi gyógyszer-tár évi hasznos-bére nem 2400 forint. Egy gyógyszerész jövedelmét, az illető gyógyszerészen kívül, oly könnyen csak olyan ember tudja kiszámítani, a ki nem tud számítani s egy gyógyszer-tárra utalt lakosok számának meghatározásánál kár az ezekkel oly könnyen játszani, mintha csak esilagasz létre az égi testeknek földüktől való távolsát kellene mértőföldekben meghatározni!

Vége egy tanácsom s egyúttal kérésem van álnevi levelezőhöz és ez az, hogy ha jövőre ígérő nagyúri kedvében van, ígérjen kisebb dolgokat. Ilyenemű ígérését aztán igen könnyen teljesítheti is.

Dr. Nagy Károly.

CSARNOK.

A láb.

Zschokke után: Dr. BOROS GÁBOR.

(Vége.)

Körülbelül tizenhözött héttel elutazása után Thevenet mester egy levelet kap Angolhonból, ilyenforma tartalommal:

„Ide zárva kap ön legbensőbb elismerésem bizonyítékaként egy kétszázötven guineeről szóló utalványt Panchaud párisi bankárhoz. Ön engem a földi lények legboldogabbikává tön, a midőn egy tagomtól megfosztott, mely földi boldogságom akadályává volt.

„Derék férfi! Hadd tudja meg most bolond szélszelyem okát, a mint ön nevezte volt. Ön akkor azt állítá, hogy nem létezik elfogadandó ok az önmegesonkításra. Akkor fogadást ajánltam önnek. Igen jól tette, hogy nem fogadta el.

„Kelet-Indiából való második hazatértem után megismerkedtem Harley Emiliával, a legtökéletesebb nővel. Megkértem kezét. Vagyona, családi összeköttetései nagy vonzerőt gyakoroltak rokonaimra, reám csak szépsége s menyeyei kedélye hatott. Ah, drága Thevenet, — és én elég szerencsés valék, hogy versenytársaim legszerencsétlenebbjévé legyek; ő szeretett engem, minden férfi fölött engem; — nem is titkolta el s épen azért elűzött. — Hiába esengtem kezéért, hiába kérték szülői, barátói az én érdekemben. Tántorithatatlan maradt.

„Soká nem tudtam kifürkészni, miért adott tagadó választ nekem, kit rajongásig szeretett. Nővérei egyike végre elárulá a titkot. Harley kisaszszony csodás szépség volt, de az a természeti hibája vala, hogy — fellábu volt s épen e tökéletlensége miatt nem akart nőm lenni. Félt, hogy amiatt én kevésbé fogom szeretni.

„Legott elhatároztam magam. Hasonló akarak lenni hozzá. Kösönöt önnek, drága Thevenet, — én az levék!

„A kieserelt falábal vissza jöttem Londonba. — Első dolgom volt fölkeresni Harley kisaszszonyt. Hire ment s magam is előre megirtam Angliába, hogy lórol leesve eltörtem lábamat; le kellett hogy vágják. Sajnál-tak mindenfelé. Emilia elájult, mikor először meglátott. Sokáig vigasztalhatatlan vala, de végre nőm lett. Csak a lakadalm utáni nap árultam el neki a titkot, hogy mily áldozatot hoztam birásáért. Ő még sokkal inkább szeretett. Ő drága Thevenet, ha tiz lábomat kellene elvesztenem, mind szivesen oda adnám Emiliámért.

„A mig csak élek, hálás leszek önnek érte. Jöjjön Londonba; látogasson meg minket; ismerje meg dicső nomet s aztán mondja még egyszer, hogy bolond vagyok.

Temple Károly.

Thevenet úr közlé az adomát s a levelet barátaival s mindannyiszor teljes lelkéből nevetett, valahányszor elbeszélte. „Es ő mégis bolond“ kiálta fel.

Az ő felelete következő volt.

„Sir, köszönöm értékes ajándokát. Igy kell neveznem, mert nem tekinthetem csekély fáradságom díjának.

„Szerencsét kívánok a szeretetreméltó britnővel való házasságához. Igaz ugyan, hogy egy láb sokacska egy szép, ereny és gyöngéd asszonyért, de nem fölötta sok, ha az ember utóljára nem családik. Adámnak neje birását egy oldalbordával kelle megfizetnie, némelyeknek szépük egy oldalbordába, másoké fejökbe került.

„Mindamellert engedje meg nekem, hogy egészen szerényen régi véleményem mellett maradjak. Valóban, pillanatnra önnek van igaza. Ön most a házasság tavaszának paradicsomában él. De nekem is igazam van, azzal a különbséggel, hogy az én igazam csak később teljese-dik, mint minden oly igazság, melyet az ember vonakodik elfogadni.

„Sir, figyeljen ide! félek, hogy két év mulva már meg fogja banni, hogy levágatta lábát. Azt fogja találni, hogy elég lett volna csak a térden alól vágatni le. Három év mulva meggyőződik a felől, hogy elég lett volna lába fejét vesztetni el. Négy év mulva erősen fogja bizonyolni, hogy nagy lábujjának, öt mulva, hogy kis lábujjának feláldozása is sok. S hat év mulva be fogja vallani, hogy körmeit levágnatni is tökéletesen elég lett volna.

„Mindezt elmondom a nélkül, hogy vonzó nejenek érdemeit kisebbíteni akarnám. A nők szépségeiket és erényeiket változtatlanabban megőrzik, mint a férfiak itéletüket. Ifju koromban minden nap szivesen adtam volna életemet kedvesemért, de lábamat t soha! Amazt soha, ezt pedig egész életemen keresztül mindig bántam volna. Mert ha ezt tettem volna, ma is azt mondanám: Thevenet, te bolond voltál! — Melyek után vagyok tisztelttel alázatos szolgálja

Thevenet G.“

Az 1793-ik évben, a forradalmi borzalmak idejében Thevenet úr, kit egy sebész az aristokratizmus gyanujába kevert, Londonba menekült, hogy megmentse életét a guillotine-tól.

Unalomból, vagy hogy ismeretséget kössön, Temple Károly után tudakozódott.

Megmutatták palotáját. Bejelenté magát s elfogadták. Egy karosszékekben habzó sör mellett, közel a kályhához, hűsz ujságlaptól körülövezve ült egy kövér úr; nem igen birt felkelni, nehezére esett.

— Ah, isten hozta, Thevenet úr! — kiáltott a vastag férfi, ki valóban nem volt más, mint Temple úr. — Ne vegye rosz néven, hogy tilve maradok, de ez az átkozott faláb mindenben csak akadály. Barátom, ön valószínűleg azért jött, hogy megtudja, ha vajon az ön igaza teljesedett-e?

— Mint menekült jövök, védelmet keresek önnél.

— Önnék itt kell laknia; mert valóban, ön okos ember. Önnék vigasztalnia kell engem. Bizonyára Thevenet, ma talán tengernagy lehetnék, ha ez az istentelen faláb nem gátolt volna a legcsekélyebb szolgálásban is hazámért. Ime lapokat olvasok, kikáromkodom magam barnára és kékre, hogy sehol ott nem lehetek. — Jöjjön vigasztaljon.

— Kedves neje kétségkívül inkább tudja vigasztalni, mint én.

— Szót se arról. Ő falába miatt nem tánczolhat, a miért kártyára és pörkára adta magát. Nem lehet kijöni vele. Egyébiránt derék asszony.

— Hogyan?! hát csakugyan igazam lett volna.

— Oh, tökéletes igaza, Thevenet! de hagyjuk ezt! Ostoba huzást tettem. Volna meg csak lábam, bizony nem engedném, hogy akár csak a körmeim is levágják. Köztünk legyen mondva, bolond voltam! — de őrizze meg ön ezt az igazságot, ne árulja el senkinek.

VEGYES HIREK.

Előfizetést nyitunk a „Közérdek“ második évnegyedére.

Programmunk, munkaerőink folytonos szaporodása, biztosíthatják a t. közönséget a felől, hogy lapunk a hozzákötött igényeknek meg fog felelni.

Kérjük az előfizetési díjak mielőbbi szives beküldését, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történhessék.

Előfizetési ár: Egész évre 4 frt., Fél évre 2 frt., Negyed évre 1 frt.

Lapunk munkatársainak száma ismét gyarapodott, egyrészt Boross Vilmossal, a Nagy Kunság lapvezetőjével, kinek legújabb művét mult számunkban ismertettük, más részt Kerekes Szamuella a m.-vásárhelyi polg. iskola derék igazgatója s a „Marosvidék“ szerkesztőjével.

A himlőről. Városunk területén hólyagos himlőben a lefolyt héten sem halálozás nem történt; vörös himlőben hat megbetegülés, halálozás nélkül.

Az önkényes tüzoltó egyesület főparancsnokának évi jelentése térszűke miatt e számból kimaradván, csak jövő számunkban közölhetjük.

Az uszoda építése a f. hó 29-én tartott árlejtésen Balázs Gyula helybeli fiatal ácsmesternek adatott ki, 3554 frtért. Mely összeghez hozzászámítva a város által természetben szolgáltatandó 770 frt értékű keményfa és kőanyagot az uszoda felszerelten 4315 frtra fog kerülni. Az árlejtés alapján kiállított szerződés értelmében vállalkozó az uszodát teljesen felszerelve f. é. június hó 1-én leendő köteles építető városnak átadni.

Egyházi zene. Lapunk előbbi számában említett, egyházi zenére alakult zene és énekkar a hnsvétii ünnepek első napján a helybeli római cath. templomban Pichler György choral-miséjét fogja előadni.

Fogarasy püspök temetése napján f. hó 28-án nemcsak a róm. katolikusok, hanem a helybeli reformált vallásuk tornyában is meghuzattak a harangok és szólltak egy óra hosszszát jelölül az általános érzett vesztesség nagyságának.

Fogarasy Mihály püspök végrendeletében a Gy.-Fehérváron létesítendő Lyceum akademiának, melynek életében 130.000 frtot adott — hagyott 25.000 frtot, XIII Leo pápának utolsó péterfillérül a „Gresham“ életbiztosító társaságnál már készen levő 5000 frankos kötvényét. A Szt. István társulatnak 1000 frtot. a Szt. László társulatnak 1000 frtot. Élettörténete megírójául kijelölte dr. Eltes Károly prépostot, hagyva neki 1000 frtot és egy szép nagy arany keresztet. A szolnok-doboka megyei ottani konvertiták felszegélyezésére több ezer frtot; atya Fogarasy András és anyja Ferencz Czecciliától levő oldalrokonoknak egyúttesen 2000 frtot. Az agg papok egyletének, az általa épített sok templomnak többféle hagyományát; 10.000 frtot egy Gy.-fehérvárt létesítendő praeparandiára. A gy.-fehér váriszékesegyház khorusának több ezer frtot.

Ivánovits György archimandrita öngyilkos szándékból ejtett sebeiben nem halt meg. Felgyógyulásától biztós remény van.

A kolerát hir szeriut a Mekkából Várnába érkező zarándokok áhozták Európába. E hir azonban még meg erősítésre vár.

— (Beküldetett.) Több oldalról vették azon panaszt, hogy n. Fogarasy püspök ő nmlga temetése alkalmával részint a rendfentartás, részint a küldöttségek elhelyezése feltűnően hiányos volt. Sajnáljuk, hogy ez így történt, annyival inkább, mintán az illető közegeknek erre kiváló figyelmet kellett volna fordítani, a mi teljes séggel nem volt valami megoldhatatlan feladat.

— **Neerolog.** Simonyi Ernő márcz. 29-én d. u. 2 óraker elhunyt Abazsiában, hol már régi idő óta küzdött a halállal. Holtestét Budapestre szállítják.

— **Magyar írói művészi kört** alakulását tervezik Bécsben. Az eszmét a „Bécsi Magyar Ujság” pendítette meg egy közlelbi vezérékikében s az érdeklődés mint a nevezett lap értesít, már is mindenféle élnék érdeklésre talált.

— **Beküldetett:** Regényvilág 13. füzete. 25. szám tartalma: Egy játékos a ki nyer. Regény. Irta Jókai Mór (Folytatás) — Egy modern apostol. Eredeti regény, írta ifj. Abrányi Kornél (vége). — A nemes vér, Regény. Irta Tolnai Lajos (folyt.). — A polgármesterné. Regény Irta Ebers György (folyt.). — A 26. sz. tartalma: Egy játékos, a ki nyer. A nemes vér. A polgármesterné regények folytatása. A nagyanyó báránykájá. Rajz Irta V. Sárffy Ignác Tereza. Irodalom. Egyveleg. — A Regényvilág magyar családi regénytár a művelt közönség számára, a Révai Testvérek kiadásában jelen meg. Előfizetési ára negyedévre 1 frt 50 kr., félévre 3 frt. egész évre 6 frt. Kiválóan ajánljuk olvasóink figyelmébe.

— **A gyűhervári kir. telekhönyvi hatóság által kitűzött árverések:** Tati Oanka George és társai ellen 21 fira becsült ingóságok, valamint a tati 19. sz. tjkben foglalt 95 fr. 85 krra becsült ingatlanok 1882. május 8. A községhezánál. — Demeterpataki Gligóscu Florea Anna ellen a demeterpataki 91. sz. tjkben foglalt 1294 fira becsült ingatlanok 1882. június 1. A községhezánál. — Lamkeréki Turku Parasciva sz. Pakurariu ellen az alvinezi 776 tjkben őt illeto 29 ft. 41 krra becsült ingatlanok 1/5 része 1882. május 4. Alvinez községhezánál. — M. igeni Radu Nicolae I. Moissa hagyatéka ellen a m. igeni I. r. 118 sz. tjkben foglalt 528 fira becsült ingatlanok feje része 1882. ápril 25. A községhezánál. — Anpolyceai Bolfa Aron hagyatéka ellen a tótfaludi 160 tjk. foglalt 109 ft. 34 krra becsült ingatlanok 1882. máj. 9. Tótfalud községhezánál. Tati Hezegen Kifer örökösai ellen a tati 56. tjk foglalt 351 ft. 57 krra becsült ingatlanok 1882. május 8. A községhezánál. — Csügedi Popa Anna sz. Avram ellen a csügedi 62. tjkbe foglalt 2 ft. 31 kr. és 170 sz. tjkben 68 ft 50 kr becsült ingatlanok 1882. május 10. A tki hivatalnál. — Gyűhervári Marginean Arion és neje Dajboh Eva ellen a borbándi 72 sz. tjkben foglalt 53 fira becsült épület tulajdonosi és a borbándi 88 tjk foglalt 46 ft 20 krra becsült ingatlan 1882. ápril 3. A tki irodában. — Tati Moldovin Stefan ellen a tati 69 tjkben foglalt 402 ft 64 krra becsült ingatlanok 1882. május 1. A községhezánál. — Borbándi Nemes Jun és neje ellen a borbándi 122 tjkben foglalt 280 ft. 47 krra becsült ingatlanok 1882. ápril 3. A tki hivatalban. — Demeterpataki Opricia Maria és Simion ellen a demeterpataki 83 tjkben foglalt 398 fira becsült ingatlanok 1882. ápril 13. A községhezánál. — Alvinezi Sibisani Ivanu Junoné szül. Bekanu Anna ellen az alvinezi 244 sz. tjkben foglalt 19/48 rész 230 frt. 10 krra becsült ingatlanok 1882. ápril 27. A községhezánál.

Szerkesztői üzenetek.

Ábránd. „Othon ültem asztalomnál,” bátran ott is maradha az ilyenekkel.

Lujzához. Több a semminél, nem több a kísérletnél. Sok kell még ahöz, hogy nyilvánosan felléphessen, de a kitartó szorgalom sokat tehet. —

KÖZGAZDASÁG.

Apróbb közlemények.

A lóherések és luczernások alakításánál a legtöbb gazda igen nagy hibát követ el azzal, hogy kevés magot használ a vetésre. Hány gazda van még ma is azon téves nézetben, hogy egy kert holdra 7—8 kiló lóheremag elegendő, holott egy holdra, hogy az tökéletes zárt vetést adjon legkevesebb 14—16 kiló mag kell. S ugyanez áll a luczernánál is, ebből a legtöbbben elegendőnek hisznek egy holdra 10—12 kilót, holott 20—24 kilónál kevesebb magból szintén nem lehet teljesen tömött vetést várni. Igaz, hogy ezen esetben épen kétszer annyiba kerül a vetőmag, de ha meggondoljuk, hogy a ritka vetés miatt menyinyivel előbb kintkúl és ennél fogva menyinyivel kevesebb takarmányt ad a lóherés, vagy menyinyivel előbb ki kell az ily luczernást szántani, azt hisszük, hogy igen rosszul számít az a gazda, a ki a lóherés luczernavetésnél a vetőmaggal takarékoskodik, hiszen annak a vetőmag menyinyiségnek az árát, a menyinyivel egy holdra, ha jó tömött vetést akarnak nyerni, többet vetünk el, a mint rendszeren szokás, már csak egy szeke lóhereszénával több termés is bőven megtéríti; s hogy mily olcsón megfizeti a sűrűbb vetést a luczerna az évenkénti több termésen kívül már avval is, ha az ennél fogva csak egy évvel is tovább használható marad, könnyű belátni.

Továbbá még egy nagy hibát szokott a legtöbb gazda a lóheretésnél elkövetni azzal, hogy azt tavaszi kalászosokkal szokta elvetni, holott azt kivált csak kissé szárazabb tavaszi időjárás mellett, sokkal célszerűbb az őszi vetésbe elszorni, mely esetben azt, a mint a hó elment, azonnal el lehet vetni s így a mag a lehető korán jutva földbe, nem csak elegendő nedvességet talál kikélesére, hanem a kikéles után oltalmat is a szárazság ellen az akkorig már felnőtt őszi vetésben.

A luczernának még tavasszal minden védnövény nélkül való vetése annyira előnyösnek bizonyult, hogy a ki egyszer megkísérettette, az annak védnövényvel való vetéséhez többé vissza nem tér.

A gyümölcsfa esemeték mélyen ültetése annyira általában elharapozott baj, hogy minden kertész és kerttulajdonosnak amint azt látja, hogy ujonnan ültetett fászkái az első évben ahogy se akarnak előbbre menni, mindekelőtt azonnal azt kellene megvizsgálni, vajjon nincsenek-e a fászkák mélyen ültetve. En nem egyszer láttam, írja Jäger porosz udvari kertész hogy amint a fászkák fellettek emelve, vagy a fölösleges földtakaró gyökereikről ellettt távolítva, azok azonnal vidor tenyészetnek indultak.

A mélyen való ültetés elkerülése végett azon tanácsot hallottuk, hogy a gödör közepén egy földhalmot érintetlenül kell hagyni, s arra ültetni a fát a megfelelő

magasságban. A ezél ezáltal ellettt érve az igaz, de felette sok bajjal jár, sőt homoktalajban kiviheetlen, mert ha a halom környéket kihányatjuk, a halom beomlik, de még agyagosabb talajon is sok bajjal jár az, s nem minden munkásnak sikerül. En tehát, mondja Jäger, egy más eljárást követek, és pedig egy karót veretek a gödör közéjére és arra állítom a fa gyökérzetét, sőt hogy jobban álljon a fa rajta, a karóra egy darab gyepet tétetek s erre állítom reá a fát.

Az ültetésnél még egy másik hibás eljárással is gyakran találkozunk, s ez az, hogy az ültetők a kiásott földet csak az ültetésnél szórják a gödörbe a fáska gyökérére, holott ezt már jóval ezelőtt meg kellene 2/3—3/4 részre tölni. A minek azután nemcsak az a következése, hogy a fák mélyen jutnak a földbe, hanem hogy miután azon egyén, a ki a fát tartja, illetőleg a gödör fenekére állítja s a fászkát folytonosan rázza s feljebb emeli, a mig a másik ültető annak a gyökérére szórja a földet, — a fáska gyökerei, melyeket visszintesebben kellene szétterjeszteni — mind lefelé irányulnak, mig ha a gödör már előre 2/3—3/4 résznyire meglett töltve, a fáska gyökerei mind szépen víziányosan fekszenek s az alatt, mig a szokásos mód szerint egy fát lehet ültetni, ezen módon 10 fászkát is be lehet állítani. Jó lesz e tanácsot a tavaszi ültetéseknél szem előtt tartani. mert az teljesen helyes irányba tereli az eddig hibás eljárást az ültetéseknél. Hányszor oka csupán a hibás ültetés a fászkák elpusztulásának, a miert pedig rendszeren azon fászkolat szokták a legtöbbben okolni, honnét a esemeték kikerültek.

A karók földben eltartásának újabb és jelentékenyen olcsóbb módját hirdetik most a francia lapok, mely abból áll, hogy az eltartandó karót, vagy bármiféle a földbe kerülő fát erős szappanoldatba áztatunk, mely oldathoz előbb egy nagyon kevés menyinyiségű kén-savat (vitriolt) teszünk. Ugyanis ezen szappanos vízből a fa belsejében zsírsav képződik, mely a fának minden legkisebb részét átjárva, a nedvességnek a fa alkatrészeihez juthatását kizárja s ezáltal a rothadást lehetetlenné teszi. Ez eljárás mód oly jónak bizonyult, hogy Franciaországban most már a vasútak talpait, deszkázatait, oszlopait, szóval mindazon fatárgyakat, melyeknek a föld alatt sokáig épen maradását célozzák, mindezen módon készítik elő. Igen kíváncsok, hogy gazdáink és kertészeink e szerrel minél terjedtebb kísérleteket tegyenek. Mintán a tavasz beálltával az ily dologra nem igen ér reá a gazda, akár ily módon, akár kátránnyal való bekenés által már a tél végével készitve elő kerti és szőlőkaró készleteit. Ha azonban kátránnyal akarjuk a karókat praeparálni, akkor nem elég azokat ezzel bekenni, mivel a kátrány nem ragad jól meg a fán, hanem előbb meg kell azt szeszíteni és azután kenni be kátránnyal még pedig azon melegen s addig, a mig csak az a kátrányból valamit magába veszen. Figyelmeztetünk kell arra is, hogy a karókat egy arasszal magasabban kell egy előkészíteni, mint a menyinyire a földbe kerülnek, mert ha csak addig vannak elszeszítve és bekátrányozva, menyinyire a földbe veretnek, akkor éppen ott, hol a földdel érintkeznek könnyen eltérnek, mivel a nedvesség folytán ott elrothadnak.

Hogy a régi dinya-, uborka- és tökmagból kelt növények sokkal termékenyebbek, mint a friss magból keltek, azt mindegyik kertész tudja. De hogy ennek mi az oka, a föltt igen elágazók a vélemények; annyi azonban bizonyos, hogy azokból 3 évesnél újabb magot sohasem kellene vetni, mivel az ilyenekből kelt növények nem elég termékenyek. Ugy látszik, hogy e tapasztalat oka a magvak kiszáradására vezethető vissza, és pedig éppen azon körülményekre, hogy az egy és két éves magvak még erősebb csiraképességgel bírnak, gyorsabb elvirázásuak, minél fogva azokból sokkal erőteljesebb és leíródusabb növények keletkeznek, mint a régiebb magvakból, hol a csiraképesség gyengébb s a csirázás lassabb. Egyuttal útmutatás ez arra is, hogy ha valaki mégis friss magot akar vetni, jól teszi, ha azt erősen kiszáritja, 25°R mellett a szárítás még nem árt a csiraképességnek, de ezenfelül menni nem szabad.

A trágya fogyása a trágya-telepen. Számos tapasztalat bizonyítja, hogy ha az istálló-trágya hosszabb ideig marad a trágyatelepen, jelentékeny veszteséget szenved. 100 métermázsra friss trágya, ha addig hagyatik a telepen, mig éretté válik, 20 métermázsát veszti, ha addig hagyatik, mig szalonás minőségű lesz, további 20 métermázsát, végül ha még hosszabban marad, még 10—20 mmázsát veszithet. Az eredeti 100 mmázsas suly tehát 80, 60, 50, sőt 40 mmázsára csökkenhet. E számok eléggé bizonyítják, hogyha a veszteséget el akarjuk kerülni, évente többször kell a trágyatelepről a trágyát kihordani.

400 évnél tovább fennálló, legjobb, felülmulhatatlan hajnövesztő-szer.

A fejhajnak fontartására és növéseinek előmozdítására nines jobb mint a minden világgrésben oly ismert és híressé lett, orvosi tekintélyek által megvizsgált, a legfényesebb és csodáhatástú eredmények által koronázott, ő es. kir. apostoli Felsége I. Ferenc József Ausztria esására és Magyar s Csehország királya által az összes es. kir. államok és a magyar keronországok egész terjedelmére kizárólagos es. kir. szabadalommal, illetőleg pátenssal ellátott

családierő-kenőcs,

melynek rendes használata által még a fej legkopaszabb részei is hajdúsakká leszenek, szürke és vörös haj sötét szint nyerne, a hajtalajt erősíti, a korpaképződés minden nemét néhány nap múlva egészen eltávolítja, a haj kihullását a legrovidebb idő alatt teljesen megszünteti, a hajnak természetes fényt ad, hullámalku lesz és a legkisebb korig megőrvi azt a megöszüléstől.

Egy nagy tégegy használati utasítással (több nyelven) postai szétküldéssel 1 frt 50 kr. o. é.

Fő szétküldési raktár nagyban, úgy egyes tégegyek illatszerezés, es. kir. szabadalom-tulajdonos.

Fiala Alajos-nál, Bécs, IX. Bezirk Waisenhausgasse Nr. 11,

a hova minden írásbeli ajánlatok a pénz készküldése mellett intézendők és leggyorsabban teljesítetnek. — Ismételdők igen jó százaléokban részesülnek és minden helybeli és vidéki lapban hirdettetnek. Legfinomabb illat. Kiállítás elegans.

2-12

Kéretik világosan „családi erő-kenőcsöt” követelni.

Ny. Pollák Mórál Nagy-Enyeden.

— **A nagyenyedi kiségitő takarékpénztár üzletforgalma márczius hóban.** A) bevétel: Készpénz áthozat február hóról 8881.86; a felek betételeiből 10.435.95; kölesön visszafizetésekéből 43.220; kamat hátralékokból 124.45; rendes 6%-os kamatokból 892.20; prolekkból 297.40; bekebelezési díjakból 12; Váltó úrlapok és bélyegekből 59.55; váltó-másolatokból 9.60; összesen 63.933.01. B) kiadás: váltóra adott kölesön 59.430.—; visszafizetett betéteket 3571.65; tisztí fizetésekbe 62.50; mult évi osztalék és jutalékokba 69.34; jótékony ezéla 10; tartalék alapra 219.35; irodai kellekekre 4.06 készpénz átvitel április hóra 516.11; összesen 63.933.01. Nagy-Enyeden 1882 mártius 31-én. Az igazgatóság.

PIACZI ÁRAK.

Márczius hó	N.-Enyed 30-an		Balázsfalva 30-an		Töviss 29-én		Abrudbánya 27-én	
	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.
Buza } Egy hectoliter	legszebb	9 00	7 75	7 50	10 50			
	közepes	8 00	— 00	7 00	—			
Rozs } Egy hectoliter	legszebb	5 50	5 —	5 50	—			
	közepes	5 25	— 00	5 00	—			
Árpa } Egy hectoliter	legszebb	— 00	4 20	5 00	—			
	közepes	— 00	— 00	— 00	—			
Zab } Egy hectoliter	legszebb	4 00	3 00	4 00	2 75			
	közepes	3 60	—	— 00	—			
Törökbuza	4 25	4 —	3 75	5 75				
Fuszulyka	—	—	—	—				
Burgonya	—	—	—	—				
1 Kilo marhahús	—	44	—	40	—	40	—	

Felelős szerkesztő: Dr. Boros Gábor.

Kiadó-tulajdonos: Pollák Mór.

Van szerenésém a t. helyi és vidéki birtokos urakat tisztelettel figyelmeztetni hogy a legkönynyebben járó és e vidéken általános tet-szésben részesült

penge ekéimet,

melyeket miután ez idén nagy menyinyiséget szesztem bé belőlük, mig a készlet tart az alábbi feltűnő olcsó áron árusithatom el u. m.

1 drb. szilárdan készült eke 4-es sz. ára 9 frt 50 kr

1 „ ugyanez 3-as „ „ 11 frt 50 kr

Mindezen ekék fataligára is alkalmazhatók.

Ajánlom továbbá mindennemű gazdasági czikkeimet, kitűnő szőlőkapáimat, vas láncos pattingókat, három ormós jó erős ásóimat, a legjobb szőlő- és hernyózó ollókat.

Luczerna lóhere, rétek javítására használt fűmag-vegyület, bizton hnnem köröző repceze nálam folyton nagy készletben kapható. A magvak csiraképessége meg van próbálva, bármelyiket biztosan ajánlhatom.

Minél számosabb látogatásért esd

Bisztritsány Lajos.

Egy jó karban levő dívatos

Amberg-féle zongora és egy Singer varrógép

és más butordarabok eladandók. Ertekezhetni a tulajdonosnéval várszeguteza 490-dik szám alatt Nagy-Enyeden. 3-3

László József

butor- és szobafestő

NAGY-ENYEDEN

ajánlkozik mindennemű, e szakmába vágó munkák pontos és izléses elkészítésére

a legjutányosabb árak mellett.

Lakása: Benovits Hermannál.